

NAŠ TEDNIK

GLASILO KRŠČANSKE LJUDSKE STRANKE

1. leto

V Celovcu dne 21. septembra 1949

Številka 2

Na delo

Po vojni na Koroškem nismo imeli lista, pri katerem bi sodelovali vsi sloji ljudstva tako, da bi vanj pisali in ga tudi brali. „Naš Tednik“ naj bi res bilo glasilo naroda, pisano v verskem, domačem duhu. Priznava pozdravljen, novi list! Hodi med nas, obiskuj nas, pokaži nam resnico, uči nas živeti in ravnati katoliško!

List, glasilo Krščanske ljudske stranke je zrasel iz potrebe, da preteklost poveže sedanostjo in bodočnostjo v duhu velikih rodoljubov: Einspielerja, Janežiča, Jarnika, Slomška, Apiha, Poljanca ter drugih. To je edino prava pot, ki jo moramo tudi v bodoče zasledovati.

Zakaj prekiniti delo naših prvobornikov? Zakaj začeti graditi na naših tleh nekaj, kar je našemu narodu tuje, prisiljeno? Kakor ne moreš ločiti debla z vejami od korenin, saj eno brez drugega ne more rasti, tako tudi mi ne moremo pretrgati vezi, ki nas vežejo z našo narodno preteklostjo, z delom naših prednikov, katerih žrtve za naše ljudstvo ne bomo mogli nikdar dosti ceniti. V duhu teh vernih mož bomo nadaljevali tam, kjer je bilo delo prekinjeno, bomo poživili to, kar je že skoro zaspalo, bomo častili to, kar je bilo ustvarjeno z velikim trudom in v duhu Njega, katerega otroci smo, iz katerega rok smo sprejeli naš narodni vrt, da ga obdelujemo, trebimo in oplešujemo v čast in slavo božjo, v čast, slavo in obstoj slovenskega naroda.

Iz tega stališča gledamo na naš list. Lotiti se hočemo dela, ki je ravno v tem odločilnem času, ko gre zato, ali bo narod ostal zvest Bogu, veri in svojemu jeziku ali pa bo zavladal tudi v naših vrstah duh tistih, vernemu ljudstvu škodljivih nazorov, ki bodo privlekli k odpadku naših družin od krščanskih načel in s tem tudi od narodne zavednosti. Poglejte okoli sebe! Ali ni res, da so pri nas ljudje častili svoj materin jezik samo tako dolgo, dokler so živeli po veri? Ker se bo naš narod obdržal le, če bo ostal zvest Cerktvi, ima list in mi z njim ravno sedaj, ko se toliko sil bori, da bi izneverile duše katoliškim načelom, veliko poslanstvo: utrjevati v veri, narodnosti in zajeti tudi tiste, ki so versko in narodno mlačni.

Pozdravljen, naš novi list! Naloga, ki si jo prevzel, je zelo visoka, zelo težka, a vendar lepa. Kakor vsako težko delo z bojaznijo in skrbjo začnemo in smo ob končnem uspehu veseli in zadovoljni, tako je tudi tu. — List bo vreden le toliko, kolikor bomo pri njem sami sodelovali. Sami moramo prispevati, da bo stal na višini. Ključem vsakemu: „Sodeluj tudi ti, razširjaj naš list, pomagaj, da pride v vsako hišo, da prodre. Nesi ga sodelavcu, prijatelju, sorodnikom, da ga preberejo in premislijo njegovo vsebino.“

Učitelji in učiteljice, poročajte o delu in uspehu na naših šolah, zbirajte po vaseh basni, pravljice, pripovedke in narodno blago. Pišite nam o vsem, kar mislite, da narod zanima, da ga razvedri in dvigne. Tako bomo povečali zaklad našega narodnega blaga in ga rešili, da se ne zgubi.

Castiti gg. duhovniki! Primite za pero in povejte svoje misli v „Našem tedniku“. List naj obenem pomaga reševati naše ljudstvo pred duševnim propadom. Zadnji čas je, da se združijo vse naše moči v sodelovanju za obstoj naroda.

Kmetje, obrtniki! Poročajte nam o svojih izkušnjah pri delu na polju in v delavnici, da se bodo ob vašem uspehu učili tudi drugi. Napišite kar lepo po domače!

Akademiki in dijaki! Kmalu boste vključeni v narodno-politično življenje

Št. Jakob v Rožu je govoril

Zadnjo nedeljo je vabila Krščanska ljudstva stranka na svoje prvo zborovanje.

Št. Jakobčani so se zbrali, gospodarji in gospodinje, moške in žene, da slišijo nosilca kandidatne liste Krščanske ljudske stranke.

Do zadnjega kotička je bila dvorana napolnjena in z velikim zanimanjem in pozornostjo vse svoje vrline, ko nas obsipajo z obljubami, da ne zgubimo svoje glave:

„Št. Jakobčani, eno je v volilni borbi nujno potrebno, ko nam stranke naštevajo vse svoje vrline, ko nas obsipajo z obljubami, da ne zgubimo svoje glave:

presoditi in odločiti moramo sami. Pri tej odločitvi pa preko gotovih danih dejstev ne pridemo.

Radikalizmi na desni in levi niso mogli rešiti ne gospodarskih težav, ne političnih zapletov na svetu in ne narodnostnih problemov.

Nacizem kakor komunizem sta v vseh pogledih nasilje in napetost povečala, rešitve pa nista prinesla.

Srednje poti je treba, poti krščanstva, poti medsebojne ljubezni, poti medsebojnega spoštovanja.

To spoštovanje pa moramo graditi doma v družini, doma na vasi. Na vasi leži ozdravljenje gospodarskih, političnih in tudi narodnostnih razmer. Vaška skupnost mora zadušiti medsebojno sovražstvo.

Vaška družina je nosilka sporazuma na vseh poljih. Sosed mora najti k sosedu, človek k človeku. Ne leži danes vprašanje obnove pri posameznih glavah, pri posameznih osebah; no-

silec obnove, nosilec izboljšanja razmer na vseh poljih mora postati vas, mora postati občina.

Tam na vasi, tam v občini se je zgodilo toliko gorja in nesreče, zato se tam mora izvršiti prenovljenje. Tam se odloča tudi o vaših težnjah in skrbih.

Iz vasi bomo razširili medsebojno spoštovanje tudi na odnose med obema narodoma.

V deželi živita dva naroda, to je drugo dejstvo. Ta dva naroda morata priti do medsebojnega odnosa, do medsebojnega spoštovanja.

Slovenci imamo dolžnost, da samega sebe, da svojo kulturo, svojo pridnost in tudi svoje organizacijske sposobnosti pokažemo v taki luči, da izsilimo to spoštovanje. Ne more in ne sme biti naša politična naloga, da odkrivamo le napake in slabe strani nemškega sodelana, naše delo mora veljati temu, da pokažemo samega sebe, svoj narod v pravi luči. Edino ta pot vodi do enakopravnosti obeh, to je pot preko enakovrednosti.

Konferenca v Londonu je odločila. Mi živimo v Avstriji in moramo do države ustvariti normalne odnose. Mi ne smemo v državi stati samo tam, kjer nas dohitijo le dolžnosti, mi moramo tudi tja, kjer se deli pravica.

Zaradi tega sodelovanja v državni politiki, zaradi tega bomo volili za deželni zbor

KRŠČANSKO LJUDSKO STRANKO za državni zbor

Österreichische Volkspartei.

Mi za državni zbor ne damo glasov temu ali drugemu kandidatu, temveč mi poudarimo z našo glasovnico, da

Podjuna se navdušeno pridružuje KLS

Minula nedelja je dokazala, kako čvrst je odmev naše krščanske stranke med našimi vrliimi Podjunčani. Na dveh zborovanjih so pokazali, da se brez izjeme vsi pridružujejo našim vrstam. Utisi z zborovanj vzbujajo najlepše nade.

V ŠMIHELU

Po sv. maši se je zbralo v Šercerjevi dvorani nad stoinpetdeset gospodarjev, gospodinj, deklet in fantov, da poslušajo izvajanja iz Celovca došlih zastopnikov stranke. Po jedrnatih otvoritvi g. Korena Štefana iz Večne vasi je urednik „Našega tednika“ g. dr. Inzko v izbranih besedah nakazal, da se mora spričo resnega položaja vse krščansko ljudstvo strniti v enotni politični organizaciji. Ta organizacija bo strogo načelna. „Po izjavi sv. očeta sta rešitev sveta in trajni mir možna le iz živga krščanstva. Nosilke tega krščanstva naj bodo naše družine. Medsebojno povezane bo-

koroških Slovencev. Zdaj vam je dana najlepša prilika, da se izurite in izpolnite s pisanjem člankov v materinem jeziku. Poročajte nam o svojem delu in življenju na Dunaju, v Gradcu in Inomostu!

Pozivam vse: sodelujte pri „Našem tedniku“, da bo res postal last vsega naroda! Tako se bomo vsi na lep način zbližali in po naravni poti ustvarili slogo, ki si jo vsi tako želimo!

Urednik.

smo za uveljavljanje krščanskih načel tudi v javnem življenju, ker le v tem vidimo pot, da se ubranimo rjave desnice in rdeče levice.

Št. Jakobčani! V času Miklove Zale so vaši predniki branili na Turnah svoj rod, svoj dom in svojo vero.

Tudi mi bomo zastavili vse svoje moči v zaščito vsega, kar je naše, spoštovali pa bomo tudi tuje, kar je sveda spoštovanja vredno.

To so osnove naše Krščanske ljudske stranke in tudi osnove naše politike.“

Tem izvajanjem je sledilo burno odobravanje navzočih. V živahnem razgovoru je naš šentjakobski kandidat KLS Janko Janežič prinesel krasen primer s imetom, ki stoji ob pogorišču svoje domačije. Če bi čakal, da bi mu drugi pogoreli dom postavili, bi čakal zaman. Če pa bo pljunil v roke, zastavil lopato, tedaj bodo pristopili tudi drugi in zagrabil za kramp in pomagali. Torej na delo, na delo na vasi!

Posamezne ugovore poslanih mladincev je razrešil naš starosta, bivši župan Majer-Ibovnik, ki je poudaril, da je govornik pokazal položaj tak, kakor ga vidi vsak razsoden človek, da je nakazal edino pot iz vasi navzgor. Ibovnik je s poudarjenim glasom zaklical volilecem:

„Tischler je bil med nami, je med nami in bo med nami. Drugi pa so vzeli nahrbtnike... Mi vsi, Št. Jakob bo devetega oktobra volil

Krščansko ljudsko stranko!“

prisego zapela himno „Nmah čriez izaro“.

Sestanek zaupnikov pliberškega okraja se je vršil 18. 9. ob 14 uri pri šotarju v Globasnici. Udeležili so se ga zastopniki iz Zvabeka, Pliberka, Vogrč, Blata, Libuč, Dobrle vesi, Vitave vesi in Žel. Kaple. Zaupniki so po kratkih pojasnilih zastopnika iz Celovca obrazložili krajevne prilike. Iz teh poročil je bilo razvidno, da Podjuna z odkritim veseljem sprejema novo, krščansko politično organizacijo. V tej vidi jamstvo, da bo tedaj konec vsega miselnega nasilja in političnih otročarij in da se bo pod okriljem krščanske politične organizacije spet razvilo zdravo prosvetno, socialno in gospodarsko življenje v vseh krajih lepe Podjune.

Volilni koledar:

Do 29. septembra javijo zaupniki po dve volilni priči za vsak volilni lokal svoje občine okr. glavarstvu. Formularje zahtevajte v tajništvu Krščanske ljudske stranke, Celovec, 10. Oktoberstrasse 27, 2. nadstropje.

Glasovnice Vam dostavimo tekom prihodnjega tedna.

9. oktobra volite vsi: v dež. zbor Krščansko ljudsko stranko, v drž. zbor ÖVP.

CENTRALA KRŠČANSKE LJUDSKE STRANKE: Celovec, 10. Oktoberstrasse 27, 2. nadstropje, telefon 2669.

Beri in šici

„Naš tednik“!

Rozalsko nedeljo popoldne se je vršilo po okrajnem zaupniškem sestanku volilno zborovanje v šotarjevi dvorani. Udeležilo se ga je nad sto mož in žena. Izvajanja govornikov so zborovalci sprejeli z najboljšim razpoloženjem. „Prej že bi bili morali priti, saj to je bila naša želja!“ so dejali gospodarji in razlagali, koliko je v občini zgrešila ozkosrčna miselnost in brezvestna taktika. Navdušenje občinstva se je ob jedrnatih razlagah stopnjevalo do viška, ko je vsa dvorana kot v za-

VOLITE katoliške može!

Za naše vasi in celotno naše ozemlje je prišla odločilna doba. Leta, v katerih živimo, so odločilna v verskem, narodnem, prosvetnem in gospodarskem oziru. Največja nevarnost je v tem, da može-poštenjaki stopajo v ozadje, kričaji, neznačajneži, ki se znajdejo v vsaki situaciji in so zmeraj tam, kjer je večina, može, katerim prav nič ni za poštenost, versko vzgojo mladine in naroda, pa stopajo v ospredje, odločajo v politiki, v gospodarskih in prosvetnih vprašanjih. Koliko je ljudi po naših vaseh, ki ne vedo, koga bi volili. Na vsaki listi najdemo take, ki niso katoličani, in če so katoličani, pa po večini svojih katoliških in verskih dolžnosti ne spolnjujejo. Cerkev nas poziva, da v prihodnjih volitvah izročimo vodstvo države in dežele le v roke mož-katoličanov, ki so verni in pošteni, ki si upajo svoje verske dolžnosti izpolnjevati tudi v javnosti.

Naj navedem besede papeža Leona XIII. ki pravi, da se mora katoličan udeleževati tudi v javnem življenju. Najprej naj sodeluje v občinskem svetu po svojih zmožnostih in po svoji vesti. Pri tem naj se posebno ozira na krščansko vzgojo mladine. Preko svoje občine pa naj kristjani zadobijo vpliv na državno in deželno vodstvo. Napačno bi bilo, če bi se katoličani ne hoteli brigati za javno življenje in če bi ne hoteli prevzeti nobenega mesta v javnih zastopstvih dežele in države.

Tako je govoril sam papež! In vendar se večkrat čuje: „Kaj se boš vmešaval v politiko? Politika pokvari človeku značaj. S politiko nočem imeti prav nič opraviti. Nočem si umazati svojih rok.“ Tako govorijo dostikrat dobri katoliški može in prepuščajo vse javno in vse politično življenje drugim. Ali se še nismo naučili iz vsega, kar se je v zadnjih desetletjih na našem ozemlju dogajalo, da politike ne smemo prepustiti tujim, neznačajnim, liberalnim, nekatoliškim, komunistično usmerjenim, od zunaj poslanim in dobro plačanim elementom? Podobni so onim pastirjem, ki ne pasejo črede, ampak le sebe. Njim prav nič ni za dobrobit ljudstva. Govorijo in lažejo, učijo, česar sami ne verjamejo. Vse to delajo le zato, ker so dobro plačani. Koliko verskega prepričanja, koliko narodne zavednosti in značajnosti je že taka politika uničila po naših vaseh!

Biti voditelj v javnem življenju, je tako težavno, da so sposobni za to le naši najboljši in najbolj verni može. Le verni katoličani bodo dosti močni, voditi politično življenje. Zavedati se moramo, da nas vsak vodi v nesrečo, kdor v politiki ne vpoštevja nauke sv. vere in Cerkve Kristusove. Denar in politična oblast sta dve nevarni zadevi. Kdor ima opraviti z denarjem in komur je izročena politična oblast, mora biti utrjen v veri in močan značaj, da ne bo umazal svojih rok, da bo ostal pošten in pravičen. Po naših vaseh in med našim narodom je še dosti takih mož. Izročimo javno in politično življenje v prihodnjih volitvah njim!

Kdor za smolo prime, se osmoli. Komur nikoli ni treba delati, ima pač lahko zmeraj umite in lepe roke. Toda to še nikakor ni častno.

Dolžnost katoličana je, da se oprime političnega dela, dela v javnosti.

Pri tem pa naj pazi, da ostanejo njegove roke čiste in neomadeževane. Politika je res težavno in obširno polje in tudi nevarno polje. Politika je pa polje, katerega ne smemo prepustiti nekatoličanom. Morda je ravno v tem vzrok vseh nesreč, ki so prišle nad nas, ker so v politiki o naši lastni usodi odločali nekatoličani ali pa slabi katoličani, ki tega imena ne zaslužijo. Prihodnje volitve nam dajo možnost, da damo politiko v roke dobrim in vernim katoliškim možem. Zato je naša dolžnost, da gremo volit. Kdor ne gre volit, je že volil. Volil je proti Kristusu, volil je v svojo lastno nesrečo. Prepustil je politično polje nevarnim elementom.

Danes za katoličana ne zadostuje več,

da hodi v cerkev, da doma v družini moli. Skrbeti moramo, da bo tudi vse javno življenje zunaj cerkve postalo zopet katoliško. Če bo življenje v javnosti zmeraj bolj brezverno, bodo kmalu prazne tudi naše cerkve. Kaj pomaga, če starši doma svoje otroke še tako lepo učijo, potem jih pa morajo izročiti šolam, kjer ni veronauka, kjer poučujejo brezverni učitelji. Zato se mora katoličan brigati za javno življenje, za šolska vprašanja. Nekateri se v javnem in političnem življenju in tudi pri volitvah iz strahu ne upajo nastopati za Kristusa, češ, saj ne vemo, kaj se vse pride. To so bojazljivci in niso značaji. Učimo se od sovražnikov, ki Kristusa in vero napadajo, kjer koli le morejo. Oni se tega prav nič ne sramujejo in prav nič ne bojijo. Mi smo veli-

ko preveč strahopetni. Papež Leon XIII. pravi, da če bodo katoličani še znaprej držali svoje roke v žepih in se ne bodo oprijeli političnega in javnega življenja, bodo pač dobili moč oni, katerim ne gre za vero, za srečo in dobrobit ljudstva. To pa bo v veliko nevarnost za krščanstvo in za sv. vero. Sovražniki Cerkve bodo dobili vso moč, prijatelji Cerkve pa ne bodo imeli nobene.

Kaj je vzrok vse negotovosti, vseh skrbi, ki jih imamo glede bodočnosti? Vzrok je v tem, ker ne vemo, kako se bo bodočnost uravnala, kaj nam bo prinesla. Vzrok je v tem, ker ne vemo, kaj bodo može, ki vodijo politiko, z nami naredili. Zato smo zaskrbljeni in po pravici zaskrbljeni, ker možem ki v politiki odločajo, ne moremo prav zaupati. Zaupati jim pa radi tega ne moremo, ker so premalo katoliški. Zato je pa naša dolžnost, da pri prihodnjih volitvah volimo take može, ki so v resnici katoličani, katerim bomo lahko zaupali. Potem se nam ne bo treba bati, nam ne bo treba imeti nobenega strahu glede naše bodočnosti.

Kaj delajo in kako živijo po svetu

Avstrija: Stoji v znamenju volilne borbe. Papirja več kot preveč, tiskarji delajo s polno paro. Zaplakatirani so vsi plotovi in vse stene. Vsi kričijo in ponujajo svojo kramo kot na sejmu. Zadnji čas celo zvočniki trobijo po ulicah in cestah na vaseh, vse za en cilj, da premamijo volilce in jih pridobijo na svojo listo. Propaganda pač računa z ljudsko omahljivostjo. — Katoličani pa vemo, kje je naše mesto, kaj moramo voliti, kakšna je naša dolžnost. Papež je spregovoril jasno besedo, koga katoličani moramo voliti in koga ne smemo. To je za nas zadeva vesti.

Zato vsi na volišče! Kdor se volitev vzdrži — je že volil — in sicer nasprotnika.

Dunajski velesejem. Letošnji jesenski velesejem na Dunaju je pokazal velik napredek ne samo domače industrije in pridnosti, ampak tudi veliko tujih izdelkov in produktov. Če hočemo vzdržati tekmo in konkurenco, bomo morali na vsak način pridno delati in biti polno zaposleni, kajti svet okoli nas pridno dela. Med gosti so s svojimi izdelki imponirali Italijani in Holandci. Razstavljali so tudi: Turcija, Egipt, Maroko. Od vzhodnih držav je omeniti Poljsko, Romunijo in Jugoslavijo, ki je razstavila poleg mnogih agrarnih produktov tudi svoje industrijske izdelke, ki kažejo izdelke petletnega plana. Seveda delajo vse vzhodne države močno propagando za svoje ideje.

Drugi nauk velesejma je, da si Avstrija mora poiskati nova tržišča, ker vzhodne države poskušajo kriti svoje potrebe same.

Avstrija razstavlja na letošnjem zagrebškem velesejmu, ki traja od 17. septembra do 2. oktobra, predvsem težko industrijo. Zastopanih je 38 tvrdk z eksportnimi artikli.

Anglija: Kot znano, se je ustanovila nova svetovna delavska zveza, ker je stara delavska zveza prišla pod komunistični vpliv. Angleški in ameriški delavci nočejo poslušati ukazov voditeljev, ki so pod tujim vplivom in služijo tujim koristim ne pa delavcem. K tej novi nekomunistični zvezi se sedaj pri-

javljajo tudi druga združenja po svetu, n. pr. v Italiji in Franciji.

Anglija je spet morala uvesti karte za nekatere reči, ker hoče zmanjšati uvoz in tako varčevati z dolarji, ki si jih je sposodila v Ameriki.

Na Bodenskem jezeru hočejo Amerikanci zgraditi pristanišče za zepeline. Izkazalo se je namreč, da je voznja z zepelini cenejša, ugodnejša in predvsem varnejša. S temi zepelini bi povezali vse dela sveta med seboj. Zepelini bi bili dolgi 290 metrov, 45 široki. Te turistovske zračne ladje bi vzele na krov 288 potnikov in 50 oseb posadke. Seveda to velja samo za mirne čase, ker bi taki ogromni in počasni zepelini bili prelahki cilj za nasprotnika v vojni.

Letos obhajamo stoletnico društva katoliških rokodelskih pomočnikov, ki jih je ustanovil in vodil bivši čevljarški pomočnik in poznejši duhovnik Adolf Kolpink. Njegovo geslo je bilo: Verna, vesela, plemenita mladina, ki ohranja srce čisto, glavo jasno, ki je ne obtežuje slaba vest, je najzanesljivejša, če ne edino jamstvo bodoče sreče. Bodi in ostani vedno dober in koristen član človeške družbe.

Elektrifikacija Gradišćanske (Burgenlandske). Deželna vlada Gradišćanske je sklenila, da v letu 1949 elektrificira osem občin. V okviru Marshalovega načrta bo pa elektrificiranih še nadaljnjih 28 občin. Stroški za oboje bodo znašali 5.635.406 S. K tej vsoti bo zvezna vlada prispevala 1.306.018 S.

Razvrednotenje funta. Angleška vlada je sklenila, da bo vrednost funta znižala za 30%, da bo tako lažje izvažala v tuje dežele svoje izdelke, posebno v Ameriko. Avstrijska vlada izjavlja k temu, da ostane razmerje med dolarjem in šilingom neizpremenjeno.

NAZAJ KORENINAM

Ob nedeljskem jutru stojim nad vasjo. Odpirajo se mi misli na življenje na vasi, v dolini. Kako krasna je vendar ta naša narava, kako lepo nam prikazuje svojo harmonijo.

Človek, ki živi tod, je založil ves trud svojih rok in svojega duha, da v to harmonijo narave postavi svoj dom, da se tudi on sam včleni v to skupnost, katero mu je Stvarnik naklonil.

Vsaka brazda, vsaka njiva in vsak vrt poje pesem, te harmonije. Bili so časi, ko je med ljudmi vladala tudi ista harmonija.

Ni li v nas tudi danes še najmočnejše poželjenje, da se vrnemo k tej harmoniji?

Pot, ki nas vodi k temu cilju, pelje nazaj h koreninam našega življenja, k zemlji, k domačiji in vasi. Šele iz teh osnov more rasti nekaj novega, kar bo tudi ob vseh viharjih trdno stalo.

Mi hočemo zavestno tesne in najtesnejše povezave s svojo preteklostjo in ne bomo nikomur dopustili, da bi odrezal deblo od korenine. Zavestno se naslanjamo na četrto zapoved: „Spoštuj očeta in mater...“ Oče in mati in družina, to so deli našega lastnega „Jaz-a“. Tako smo jasno zagovorniki pravično pridobljene osebne lastnine, h kateri pa ne prištevamo samo materijalnih dobrin, marveč tudi vso duhovno last, katero so nam izročili naši predniki. Zavestno povdarjamo, da so vsi nosilci teh duhovnih dobrin člani skupnosti, ki se pričinja graditi v družini in na vasi. Vzgoja v družini mora veljati temu cilju, tej skupnosti.

Jasno je, da svojih težav doma in na vasi ne bomo reševali s tujimi programi, ker ti naše notranjosti nikdar zajeti ne morejo; reševali jih bomo s stremljenji naših src. Kakor hitro bomo spoznali, da nam je naše lastno hodenje po pravici naravnost od vseh političnih fraz, potem na vasi ne bo več nasilja, ne bo več sovraštva, potem si

Matere, žene in dekleta! Tudi ve odločate 9. oktobra o naši bodoči usodi. Volite po svoji krščanski vesti!

bomo zopet z jasnimi očmi pogledali drug drugemu v obraz. Le tak naravni red je podlaga miru tudi na vasi, v deželi in državi. Odvišni bodo vplivi tuje- ga sodstva, samemu sebi in sosedu bomo sodniki.

Ti naši cilji in te naše poti so tako vabljive in tudi v vsakdanjem življenju dosegljive, da jim hočemo posvetiti vse svoje moči in vse svoje delo.

V ta pokret se boš vključil tudi ti in Krščanska ljudska stranka bo izraz tega našega stremljenja. KLS že zajema s tem svojim programom naše vasi. Ta pojav nam ravno dokazuje zelo nazorno, da je ostal naš rod v svojih prvinah zdrav in da ga ni moglo preslepiti prav nobeno prišepetavanje.

V tem svojem novem domu pa bo hišni red narekovan po skupnem hote-nju nosilcev istih duhovnih dobrin.

Tak sporazum kujejo danes vsi, ki so dobre volje, in zato naprej po poti, katero si je zarisala Krščanska ljudska stranka.

Naši može za deželni zbor:

1. dr. JOŠKO TISCHLER, profesor in predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev;
2. JANEŽIČ JANKO, posestnik v Lešah pri Sv. Jakobu v Rožu;
3. KOREN STEFAN, delavec in posestnik v Večni vasi pri Globasnici;
4. ZUPANC TOMO, posestnik v Zreleu pri Celovcu;
5. KOVAČIČ FRANCE, mizar Podjermbergom, Skoflčec;
6. ŠVEGEL MIHA, pd. Ižep v Lobniku, Železna Kapla;
7. ŠTIRM ANDREJ, pd. Toman v St. Tomažu pri Celovcu;
8. Olip Janko, pd. Kališnik v Selah.

Tem možem hočemo 9. oktobra poveriti nalogo, da bodo zastopali v koroškem dež. zboru naše katoliške in narodne interese!

9. oktobra vsi na volišče!

Darujte za volilni sklad Krščanske ljudske stranke!

Zborovanja Krščanske ljudske stranke v nedeljo 18. septembra

Žitaravas po sv. maši.
Železna Kapla ob 11h.
Šmarjeta v Rožu po sv. maši.
Št. Vid, Št. Pirmoš ob treh popoldne.
Zahomec po sv. maši.
Kazaze po sv. maši.
Galicija po blagoslovu.
Šuha ob pol devetih.
Potoče ob desetih.
Zvabek popoldne po blagoslovu.

Na domačih tleh

ZRELEC

Zadnji ponedeljek smo tukaj položili k večnemu počitku sina našega dolgoletnega sotrudnika in sodelavca Breznikarja.

Naše iskreno sožalje.

SVEČE

Zadnjo nedeljo se je tudi pri nas vršilo zborovanje Krščanske ljudske stranke. Z zanimanjem so navzoči sledili izvajanjem govornika, ki je pojasnil prilike tako, kakor jih mora danes videti vsak trezen Svečan. Tudi ugovori s strani mladincev so dobili tehten odgovor, da ne živimo od resolucij in protestov, marveč da je osnova vsakega življenja in vsakemu napredku trezno in resno delo. Na vasi sami moramo iskati novih poti od človeka do človeka. Tu leži uganka, kako priti do zdravjših prilik med posamezniki in tudi med obema narodoma.

BRNCA

V soboto in nedeljo so Brnčani tretjič in četrtič ponovili opereto Miklovo Zalo. Dvorana je bila polna. Igra nam nazorno priča, da so naši predniki v času Miklove Zale branili svoj rod, svoj dom in svojo vero. Tudi mi danes delamo na tem in bomo 9. oktobra tudi s svojo glasovnico za Krščansko ljudsko stranko to potrdili.

Igralci so svoje vloge krasno rešili. Mirko, Zala, Almira, Davorin in kar po vrsti so bili na višini. Gledalci smo se kar čudili, da premore vaška skupnost toliko truda in takega nastopa. To je naša kultura, katera izsili spoštovanje vsakogar.

ST. RUPERT PRI VELIKOVCU

Minulo soboto so šolske sestre zaključile desetdnevni tečaj za vkuhanje. Trideset deklet se je tega tečaja udeležilo. Iz vse dežele so prišle bivše gojenke, da se izurijo tudi v tej stroki gospodinjstva. Na razstavi smo videli

na stotine steklenic in posod s paradižniki, jabolkami, hruškami, češplje vseh vrst, buče in kumare ter drugo vkuhanost sadje. Tu je bil zopet dokaz, da se v pridnem delu ustvari mnogo v najkrajšem času.

Pri takih uspehih in pri takem resnem delu, pa si gotovi „Tudi Slovenci“ dovoljujejo izganjati iz hiše naše šolske sestre, ki delujejo tam že nad petdeset let.

Pri ROZALIJI

Med najlepše praznike naše Podjune spada rozalska nedelja. Že izza stoletij se na to nedeljo zbira mlado in staro iz vseh krajev na tej in oni strani podjunske Drave. Posebno slovesno je bilo rozalsko žegnanje letošnje nedelje. Do šest tisoč romarjev so našli, katere je privabil krasni sončni dan vrh gore. Cerkvica je bila polna od prve svetle daritve ob 8. uri pa do zadnje, ki se je končala nekako ob 12. uri popoldne. Slovesna sv. maša je bila darovana pred cerkvijo, ubrano ljudsko petje je dvigalo iskreno pobožnost številnih vernikov. — Globašani, ki so v nekajkih skrbah, kako naj plačajo svojih sedem zvonov, ki so jih naročili za svojo faro, so po slovesni sv. daritvi priredili srečolov. Požrtvovalni fantje in dekleta so se postavili v službo dobre stvari in so — tako čujemo od raznih strani — dosegli prav čeden uspeh. Iskreno jim želimo, da bi v njihovi farni cerkvi in podružnicah prav kmalu zapeli zvonovi svojo ubrano pesem v čast božjo in v blagor ljudstva, kateremu njegovo krščansko prepričanje ni prazna beseda.

ST. ILJ

Zbrali so se v nedeljo 18. IX. po sv. maši pri Lederhasu domačini, da prisluhnejo govornikoma, našima prijateljskima Janežiču in Uranku, ki sta šent Iljanom govorila o novem pokretu, ki ga nam narekujejo naša katoliška na-

čela, o pokretu, ki ga prinaša Krščanska ljudska stranka in ki v silni brzini zajema naše vasi. Težka mora je odpadla našim dobrim očetom in materam. Tako globoko v srce vsajena želja po miru je mogočno vskipela pri vseh in smeje in pritrjuje je med govorom sledil vsak lepim načelnim mislim o dobrem sosedu, o vzajemnosti vseh vaščanov, o uresničevanju krščanskih načel v družini, na vasi, v občini, deželi in narodu, o pozitivni strani ljubezni. In vsakdo je globoko občutil, da je sovraštvo in škovanje umorilo v zadnjih letih mir, da je sosed zgubil sosed in na domači grudi, v svoji vasi nisi bil več prav doma, da je to sovraštvo načrtno sejano po zlih duhovih izgnalo iz vasi vse veselje. Kjer ljubezen, tam Bog, tam veselje, skupnost in razumevanje po naših domovih. Ti domovi, te vasi si bodo devetega oktobra izbrale svoje može, ki bodo v deželnem zboru zastopali njih miselnost, koristi in načela, ki bodo tam kazali in uveljavljali potrebe naših vasi, potrebe našega kmeta in delavca.

Ti domovi bodo za državni zbor podporli krščanska načela, ki jih ima v svojem programu OVP.

Kljub ugovoru, ki so prišli iz neke nepoučljive strani, ki te naše vasi nikdar ni doživela in razumela, ki hoče plesti neko mučeniško legendo okoli zablode, ki je zapisana propasti, so možakarji navdušeno pritrjevali govorniku, ki je v odgovor temu postavil: „Tudi mi smo trpeli, tudi mi smo se borili“; vsem so srca gorela, ko je končal z besedami, „da so nam krščanska načela, da nam je naša vas, da nam je vsakemu sosed več kot legenda, ki se zlorablja v to, da poostruje sovraštvo in sosedu odtuji sosedu.“

Ko so popoldne sedeli sosedje pri Lederhasu, je ena misel prevevala vse: našli smo pot do domačnosti na vasi, pot, da zopet sosed sosedu seže v roko, pot, da bomo v tej misli skupnosti, krščanske vzajemnosti nastopili 9. oktobra in oddali tehtne glasove možem in stranki, ki je pripravljena to pot dosledno nakazovati.

Rodila se je v tem krogu misel, da se mora vršiti še eno zborovanje, da bomo po tem začetku zbrali res vso

našo vas, da bomo zbrali vse, ki nas veže sosesčina. Takrat pa nas bo taka množica, da bo dvorana premajhna! Ta dan, ki ga bodo prijatelji iz Celovca še pravočasno sporočili, bo manifestiral zmago vaše skupnosti kljub vsem nakanam in volilni rezultati, ki jih bomo slišali desetega oktobra, bodo zaorali pri nas novo zgodovino: da

„prepir iz sveta bo pregnan, da rojak prost bo vsak, ne vrag, le sosed bo mejak.“

Tam bodo v časti poštenost, pravica, tam bodo krasile vsakdanjost ljubezen, mir in veselje, takrat bomo odločevali na vasi zopet sami.

ZA SMIEH

IZVIL SE JE

Oče: „No, zdaj povej odkrito, Janez, kdo je danes znal v šoli najbolj?“

Janez: „Gospod učitelj!“

SLABA VEST

Mati: „Tonček, vstani, šola gori!“

Tonček: „Ali je učitelj že zgorel?“

DVOMLJIVO DARILO

Učitelj: „No, Jožek, kaj pa je z gosjo, ki mi jo je hotel poslati tvoj oče?“

Jožek: „Ne vem, gospod učitelj. — Zdi se mi, da je ozdravela in začela zopet jesti.“

*

Učitelj: „Zrak, svetloba in voda so glavne zahteve za človekovo zdravje. Ali veste še za katere?“

Rudi: „Pivo, kruh in klobasa.“

*

Pavle zastavlja Jakcu uganke: „Kako daleč teče pes v gozd?“

Jakec: „Do kamor hoče, seveda.“

Pavle: „O, kako pa, seveda — samo do srede more teči v gozd, potem pa teče zopet iz njega.“

*

Stric razlaga malemu Milčetu: „Kit je tako velik, a vendar se hrani samo z malimi ribicami n. pr. s sardinami, ker ima zelo ozek požiralnik.“

Milče: „Kako si pa odpre kit škatile od sardin?“

Lea Fatur:

Matjažek

1. TEŽKO JE MALEMU DEČKU

„Sedi, Matjažek, sem na prag,“ je privedla stara Podkrnka svojega vnuka in ga posadila na visoko praznico. „Tu imaš, ljubček, mleke in kruhek, pa jej lepo, in če prideta kača in miška, ji ne smeš poditi. Kača je varuhinja hiše; če jo užališ, pride nesreča v hišo.“

„Kaj pa je miška?“ je vprašal krepki deček malo nejevoljno, kajti ni šel rad iz izbe, kjer mesi mama kolače in ravna stara mati praznjo obleko.

„Miška je varuhinja zakladov. Zato hodi s kačo. Če boš ostal priden in nedolžen, lahko da ti prinese kača ključ od rakve v kleti gradu, ki jo čuva ajdovska deklica.“

„Bom priden,“ se je udobrovoljil deček. „Stara mati, kdo je bolj star — vi ali grad ali prošnja ali cerkev?“

„O ti tepček ti! Prej je bil grad, potem prošnja, cerkev in vas. Sto in sto let je od tega, kar se tu pravi: Podkrnos. Cesar Arnulf, tako so pravili gospod proš, je ustanovil prošnjo in dal ji je dosti grajskega posestva. Mi smo bolj pod gradom, pa smo podložni gradu, imamo pa dve njivi tudi na prošnjskem, pa smo dolžni tudi prošnji tlako in desetino. Kako se pa pravi tvojemu atu?“

„Podkrnec,“ se je vzdignil deček ponosno. „In Podkrnčevina, to je naš grunt.“

Mati je zmajala z glavo, pokrito z rjavo volneno kapo, in si pogladila gube kratke sive janke:

„Naš in ne naš, ljubček. Več stoletij je že preteklo, kar se je naselil tu tvoj praded. Krčil je šumo in iztrebil je grmovje. Kar je pridelal, je bilo njegovo. Pa so prišli ljudje, ki ne govorijo po naše, in so rekli: To je naše! Ako hočeš ostati tukaj, moraš nam plačevati davke, desetino.“

„Ata pravi: trikrat —“

Matjažek se je ustavil z odprtimi

ustmi. Spomnil se je, da ne sme majhen deček tako govoriti kakor veliki. Ata je velik, pa lahko zarobanti; če bi pa Matjažek, bi se jokali angelci in šiba bi pela. Kako težko razume Matjažek to. „Kadar bom velik, pa bom smel, stara mati? To bom rentail! Kakor stric Lipš.“

„Greh je tako govoriti, in kača ti ne bo prinesla ključa. Jej mleko in daj mir z vprašanji! Poglej, kako sije božje sončce na Podkrnos, pa je vendar skoraj mraz. Ze odpada listje, in njive so prazne. Jesen je, Matjažek! Kmalu bo sipal Bogec beli snežec po gorah in rekah, zamrznila bo Glina pod vasjo, in ustavil se bo mlin.“

„Stara mati, kdaj mi naredi boter Andraž hlačice?“

„Jutri jih dobiš.“

„Stara mati, kaj je to: svatba?“

„Miza je polna jedi okoli mize polno božjih ljudi; vsak ima pušelj, nevesta in ženin imata vence, vsak pa dobi kolačev in medice.“

Stara žena se je obrnila, a vnuček jo je vlovil še za jankin rob: „Stara mati, kaj pa, če pridejo Turki na svatbo?“

Zgenila se je žena in zmajala z glavo: „Kaj bo iz tega otroka? Vse sliši, vse si zapomni in razume. Ubija nas z vprašanji. Lažje bi ves dan mlatil kakor odgovarjal Matjažku, pravi oče.“

Matjažek je ostal sam s kopo neresenih vprašanj v duši. Zato mu je kmalu omahnila roka z žlico, glava se je naslonila na kameniti podboj, in deček se je pogreznil v premišljevanje. Nič ni videl, da je smuknila srebrokoža in vitka kača iz luknje pod pragom, in ni videl miške, ki se je vzela za njo. Kača z glavo v mleko, miška pa z zobki na kruhu.

Pa je težko malemu dečku. Vsak dan vidiš in slišiš kaj, a če vprašaš, ne odgovarjajo radi malemu dečku. Še največ mu pove stara mati: O dedu, ki je umrl, ko je hodila po Koroškem, Črna smrt. „Samo dahnila je vate, pa si bil bratec mrtev kakor snop.“ O Obrih-pasjglavcih, ki so lovili ljudi z mrežami; o palčku in škratelju, o belih ženah in

vilah, ki prinašajo otroke iz velike gore; o škopnjaku in povodnjaku, o lintvernu v jezeru; o Bogcu in malem Jezusku ter Mariji in o sveti Hemi in blaženi Lihardi in toliko, toliko drugega, da ne more spati fantič, ko premišljuje vse to. Najtežje pa so svatba in Turki, ki imajo glavo kakor volčji psi, jedo surove ovce in bašejo mla dedčke v žakelj, da gleda ubožcu ven samo glavica. Atke polovijo, privežejo konjem za rep, stare matere pobijejo, mlade matere pomečejo na konje, hiše in žitnice požgo, da ni nikjer več ljubelega kruha. Samo, kaj dela Bogec v nebesih, da ne zagrmí nanje, na grde? Mama pravi: „To je pokora za naše grehe.“ Stara mati pravi: „Huda leta, Bog se usmili!“ Zakaj so leta huda? Matjažku pravijo, da jih ima en prst manj kakor vse na roki; ata jih ima za pet rok. Teta in stric, ki so šli danes v gozd, pa ne povedo, koliko rok let imajo, in so hudi, če jih vpraša Matjažek. Huda leta! Kobilice! Kakor bi pospravili grabci, pravi stara mati, so požrle list in travo. Gosпода, taki, ki imajo grad in prošnjo, so se kregali med seboj: „Grad je šel na grad in mesto na mesto.“ Kako naj doume vse to mali deček? In Turek je bil že pod Podkrnosom, je požgal vas, pa ni našel Podkrčevine, sicer bi bil vzel Matjažka iz zibeli, in Matjažek nikdar ne bi bil poznal prave vere. O, in nikdar ne bi bil več videl svoje mame!

Huda leta! Ko je bil nametal Bogec soli, ki se ji pravi snežec, je zapisal ata z ogljem na vrata čudne kavke. Za eno manj kolikor imaš prstov na eni roki. Pa je rekel ata: „Tisoč-štiristo-šestinsedemdeset! Bog ve, kaj nam prinese!“ Ata zna. Učil se je pri gospodih v prošnji. Tudi boter Andraž, ki ravna sv. Martina, zna; znal bo tudi Matjažek. Slišal bo, kar govore kvače na škrinji, na rovašu, na koži in na kamenu. Sam gospod proš ga bo učil, Matjažka.

In zdaj svatba... V mestu! To je velika, velika vas, kjer se drži hiša hiše, kjer je polno medicarjev in jedo krave kamen. „Pojutrišnjem,“ je rekel ata. Včeraj sta prihajala v vežo. Rekli so

jima ženin pa svat, pa sta bila stric Marček in boter Lipš iz mesta pred mestom, tam kjer so velika vrata in visok zid.

Lepo sta bila oblečena, v pušeljcih in plaščih. Pa sta pozdravila in rekla: „Vabim vas in prosim... Tudi Jezus je šel v Kano Galilejo...“

Mati so prinesli hleb kruha in nož. Boter ženin si je odrezal krajec in ga vtaknil v žep. Ata je povabil na vino, pa so privezali konja pred hišo in sedli k mizi. Ženin je vzel Matjažka na koleno. Razumel je mali deček, da gredo ata in mama in stara mati in teta na svatbo, pa je zahteval: „Tudi jaz grem!“

Hudo so pogledali stara mati. Ženin boter pa je rekel: „Seveda tudi Matjažek!“

„Srajčniki ne smejo med svate,“ je rekla mama vsa rdeča. In boter ženin: „Pa mu odreži kos sukna, Andraž bo hitro stisnil.“

„Bo pa sedel za pečjo,“ so se zadovoljili stara mati. Pa so govorili še o svatbi, ko je prišel v izbo stric berač Jurij, ki hodi z malho po svetu in pove toliko in zna odgovoriti, če ga kdo vprašuje.

Vina so mu dali, pa je rekel botru ženinu: „Vidiš, lahko se ti zgodi, da pridejo taki, ki jih nisi vabil.“

Ustrašili so se, kakor če pride volk na prejo. Ata je zakričal: „Pa vendar ni spet turški vrag v deželi?“

Stric Marček je vzbruhnil: „Zdaj, ko je pospravil kmet s polja in si je popravil nekoliko, kar je bilo požganega in uničenega? — In je treba poravnati, kar zahtevajo v gradu, v cerkvi, kar gre svetnikom in birmičem.“

Stara mati so sklenili roke: „Nikar, Marček! Saj veš, da je treba gosposke. Ali boš živel kakor žival v hosti? Ali se boš podal Turku in boš plačeval njemu?“

Stric berač Jurij pa se je smejal: „Kaj se jeziš, Marček! Hiti rajši domov in posvatuje! Turek je že pred trgov Podkloštom...“

(Dalje prihodnjč)

Usodne napake velikega stroja

Današnji gospodarski sistem zapada lahko primerjamo velikemu stroju, ki se vrti in teče po svojih zakonih. Še nedavno je veljalo načelo, naj se nihče, tudi ne nobena država ne vmešava v konstrukcijo tega stroja, ker teče sam od sebe najbolj brezhibno. To se pravi, naj se prilike na trgu — tod se odigrava v modernem gospodarstvu glavno njegovo življenje — uravnajo same po sebi. Tako bo, so dejali zagovorniki tega gospodarskega sistema, gospodarstvo najbolj urejeno. Cene blagu naj določuje povpraševanje in ponudba na trgu, obrestne mere naj nastajajo po prosti ponudbi razpoložljivega kapitala in povpraševanju po njem. Zaslužek bo visok, če je malo delavcev razpoložljivih, in nizek, če je dovolj brezposelnikov. Osrčje tega gospodarskega sistema torej tvori svobodni trg, kjer se srečujejo tisti, ki prodajajo blago, denar ali delo, s tistimi, ki potrebujejo blago, hočejo kredite ali najemajo delavce. Ta gospodarski red imenujemo s tujim imenom liberalni gospodarski red in je v načelu merodajen za ves zapad. Vendar je prav zanimivo opazovati, kako je ta velikanski stroj, ki je v stoletju zajel vse države in že oblikoval forme organiziranega svetovnega gospodarstva, prav kmalu pokazal zelo velike hibe ali napake.

Ta veliki gospodarski stroj, ki naj bi ga gnala svobodna volja ponudnikov in potrošnikov na trgu, je začel škripati in ječati. Katere so najvidnejše njegove napake?

Najprej se je pokazalo, da mora biti tudi gospodarsko življenje zgrajeno na zakonih morale. Poštenje, zvestoba, čistoča, zaupanje so elementi, brez katerih tudi ni zdravega gospodarstva. Z goljufijo se ne da dolgo dobro gospodariti. Tudi gospodarske pogodbe in dogovore je treba izvrševati vestno in zvesto. Med ljudmi mora vladati medsebojno zaupanje, ker so posebno v gospodarstvu neposredno navezani drug na drugega. Gospodarstvo, v katerem gleda vsak izključno in brezobzirno, brezvestno in brezodgovorno samo na svojo korist, nujno rodi škodo najprej v malem in nato v vedno večjem obsegu.

V prvo je prišel mali človek med kamne tega velikega aparata. Bil je šibak, morda celo pošten, neorganiziran in navezan na druge. Rabil je denar in

je moral iskat kredita v banke. Zaslužiti je moral vsakdanji kruh in se je moral udiniti delodajalcu tudi za malo plačo. Potreboval je blago in moral ga je kupiti za vsako ceno. Zato je mali človek najprej občutil krivico svobodnega gospodarjenja in je prvi iskal pomoči. Da bi bili takoj od vsega začetka, ko so bile vidne te usodne napake, stopili na plan možje čiste vesti in poštenega hotenja, danes bi ne bilo tega strašnega razrednega boja, socialnega in političnega sovraštva, danes ne bi bilo v dvoje razklanega sveta. Kulturni svet priznava danes, da je bila Cerkev prva, ki je v svojih okrožnicah svarila pred napakami gospodarske svobode in na drugi strani pozivala delavstvo, naj nikar ne zapada mamljivim vabilom zapeljivcev, ki so izrabljali rastočo socialno in gospodarsko stisko in pozivali na brezobziren boj proti tovarnarjem, bančnikom in veletrgovcem. A na svetu je že tako, da se hočejo ljudstva učiti šele iz trpljenja in iz svojih napak in jih modra beseda in dobrohoteč nauk ne zgrabi dovolj.

Druga hiba je finančnega značaja. Kreditni trg je zbiral odvisni denar in ga začel ponujati onim gospodarstvom, ki so mu mogla plačevati višje obresti. Obrestna mera za posojila je dosegala višino, ki ni bila zmogljiva za malega gospodarja. Pri tem je treba pomisliti, da je postal denar nekaj bencin velikega motorja in da se brez denarja ne da urediti nobeno moderno gospodarstvo. V tem času so nastale kreditne zadruge, ki pomenijo nekako finančno samopomoč malih. Izkazalo se je, da je organizirana samopomoč v kreditnem gospodarstvu dokaj izdatna. Dejansko je omilila mnogo zlo in obvarovala marsikatega kmeta in obrtnika pred gospodarskim polomom.

Tretja hiba je najtežjega značaja. V gospodarstvu, ki je zgrajeno na svobodi in se da zajeti v točnih številkah dohodkov in izdatkov, se lahko natančno izračuna donosnost posameznih gospodarskih transakcij, lahko se izračuna donosnost posameznih gospodarstev in tudi donosnost celih gospodarskih panog. Ti računi, ki se v zadnjih desetletjih do zadnjih potankostih sestavljajo, kažejo, da niso vse gospodarske panoge enako rentabilne ali donosne. Da govorimo z besedami s ceste: Najbolj neseta trgovina in industrija, do-

bro se obnesejo denarni zavodi, najslabše dohodke beleži malo obrtništvo in predvsem kmetijstvo. Jasno je, da dohodek gospodarskih panog ne more biti povsem enak, kajti v gospodarstvu velja načelo, da zasluži tisti, ki zastavi večji kapital in prevzame višji tveganje, več kakor pa oni z malim kapitalom in nizkim rizikom. Vendar so se med donosnostjo panog pojavile take razlike, da je postalo očitno, da bodo končno kmetje in mali obrtniki vsled tega splošnega zginili s površja zemlje. Ta veliki problem se je pojavil v zadnjih desetletjih v tako silnih oblikah, da je bilo treba takoj misliti na rešitev.

Sedaj se še vprašujemo za odpomoč.

Poti sta, kakor kaže sedanji položaj, dve. Prvo gre komunizem, drugo mora prisilno iti zapad, če noče v svoj razkroj. Prva pot je pot najstrožjega načrtnega gospodarstva, v katerem ostane ob koncu samo več en sam gospodar, to je država. Vsi so v njeni službi, ona je delodajalec, tovarnar, bančnik, prometnik in tudi kmet. Drugo pot kaže krščanstvo, ki zahteva, da se mora država z vso skrbjo in v nemo posvetiti gospodarskim vprašanjem. Gospodarski red naj sicer v načelu ostane svoboden, država pa imej dolžnost izravnave in poprave vseh krivic, ki izhajajo iz sedanjega gospodarskega reda. O tem pa prihodnjik več.

Devalvacija funta

Še pred dnevi je prinašalo angleško časopisje, da kljub vsem gospodarskim težavam, v katere je Anglija zablodila, tečaj funta do dolarja ne bo spremenjen.

Laburistični finančni minister Anglije Sir Stafford Cripps je baje celo izjavljal, da bo rajši odstopil, kakor pa pristal na devalvacijo funta. Kljub temu pa je moralo biti že vsaj junija letošnjega leta že vsakomur, ki je količkan zasledoval gospodarske težkoče Anglije, jasno, da se razvrednotenju funta ne bo mogoče izogniti. Gospodarska orientacija Anglije na zapad, skrčenje deviznih rezerv tekom vojne in gospodarski umik iz Indije, Egipta in bližnjega vzhoda v prid Amerike so to finančno-politično nujnost jasno nakazovali in mogoče je Cripps računal še s posebnimi dotacijami za Anglijo s strani USA, da kljub temu ni hotel kloniti. Domneva se celo, da je gojil utvaro, da bodo ameriški finančniki za vsako ceno podpirali socialistično politiko laboristične vlade, ker tako se je govorilo: poraz laboristov pomeni, pomagati skrajni levici v sedlo. Tega Amerika pa nikdar ne bo napravila.

Kot bomba pa je nas presenetila vest, da se ta upanja niso uresničila da se funt razvredni za trideset odstotkov napram USA dolarju. Ta dogodek je povzročil, da so morale vse države, ki stojijo v tesnejših gospodarskih zvezah z Veliko Britanijo, svoje valute istotako razvrednostiti. Do sedaj so se temu vrgli Norveška, Danska, Švedska, Indija, Avstralija, Južna Afrika, Nova Zelandija, Izrael, Irska in Egipt.

Francija, Švedska, Holandska, Grčija, Finska in Kanada pa pripravljajo

ukrepe v isti smeri. Avstrija po izjavah finančnega ministra dr. Zimmermanna še ne misli na znižanje tečaja šilinga. Pač pa že slišimo, da se finančni minister dr. Zimmermann in predsednik nacionalne banke, dr. Rizzi že nekaj časa nahajata v Washingtonu. Upajmo, da nas avstrijski državniki, ki dajejo iste izjave, kakor jih je dajal Cripps, pred svojim odhodom v Washington, ne bodo presenetili po svojem povratku s podobnimi izjavami kakor Cripps.

Kaj pomeni devalvacija funta za Anglijo? Nič drugega kakor to, da bo angleško blago sedaj na svetovnem trgu cenejše in bo s tem lažje konkuriralo. Amerikancem bo treba dati sedaj manj dolarjev, da dobijo isto blago kot so jih morali dajati pred razvrednotenjem. Druga stran tega ukrepa pa je, da bodo morali Angleži dajati za iste količine blaga sedaj več funtov kakor pa prej. Ker je Anglija kot industrijska država navezana na import živil, bodo potemtakem cene živil, ki jih Anglija kupuje v Ameriki, znatno narasle. S tem pa bo obenem prizadet življenjski standard angleškega delavca. Ne vemo, če bodo imeli angleški delavski sloji dovolj požrtovornosti v sebi, da bodo to žrtev prinesli v prid angleškemu narodnemu gospodarstvu, ali pa bodo zopet zahtevali višje mezde in se bo začel ples z nova? Stavke v pristaniščih in rudnikih kažejo v obratno smer.

Za Avstrijo se da na kratko sedaj že sledeče ugotoviti. Dotlej da tudi avstrijski šiling ne bo podvržen isti operaciji, bo povpraševanje po blagu, katero izvažamo, naraščalo in s tem seveda sorazmerno tudi cene.

I. M.:

Dam ob Dravi

(Nadaljevanje)

„Kje pa je najmlajša?“ je kar naenkrat vprašal.

„O, ta pa pase“, je odgovorila mama.

„Rad bi videl vaše ovce“, si je zaželel.

„Ni daleč pašnik, pogledjmo še po Milki.“ Šli so.

Sredi zelene trate na starem štoru je sedela Milka. V rokah je imela delo: domač prt, vanj je vezla rdeče nageljne. Cvetovi so rasli izpod prstov, kot bi bili živi. Delala je prtiček za pod križ v kot in manjkalo je samo še ime Jezusovo IHS. Dolge kite so se skoraj dotikale tal. Rdečica je oblivala mlado lice, ki je imelo še otroške, a tudi že dekliske poteze.

Fant je kot zamaknjen obstal pred tem cvetom. Znašel se je ter dejal: „Milka bo pa morala k nam priti ovce past, nimamo nič pastirja.“

„O, to zelo rada delam“, je resno odgovorila.

Mihej je odšel domov, a čudno, po nobeni Podlipnikovih deklet ni vprašal. Mami se je kar zamalo zdelo.

Tudi Mlinarica je nestrpno vprašala, ko je sin prišel domov: „No, ali bo katera zate, ali si že vprašal?“

„Mama, najmlajša mi je najbolj všeč.“

To hočem ali pa nobene.“ Mlinarica se je kar prestrašila.

„Najmlajšo hočeš v hišo! Ali bo zmogla vse? Naša domačija je obširna, v hlevih je dobro zastavljeno in svinjaki so skoro pretesni. Eno izmed starejših vzemi. Bolj modra bo in bolj gospodarna.“ Tako je prosila, v srcu pa ji je pravilo, da sin ne bo odnehal. Rajni oče je bil prav tako trmast.

Tiste dni je bil Mihej dobre volje. Popeval je o mlinarju, ki melje gorjancem in o dečvi, ki čaka od zore do mraka. „Bog ve, ali Milka kaj žinja nanj?“ On jo je ves čas imel v mislih. Vedno si je želel dekleta s kitami. Zdaj se padajo po hrbtu, ko bo poročena ji bodo kot krona ovijali glavo. Dekle in kite, to gre skupaj. Kolikokrat se mu je naveljavljala Kramarjeva Trudi z ostrizanimi nakodranimi lasmi in zapeljivimi očmi. Pa jo še pogledal ni. Tista, ki bo v mlino gospodinja mora imeti kite. Skrbelo je Miheja le to, če jo bodo starši voljni dati.

„Ne odneham,“ je kot pribil. „Na tak grunt jo bodo že dali, saj imajo še štiri doma.“ Malo se je zanesel tudi na mamo, ki marsikaj zna izvesti, česar bi se še možak zbal.

V nedeljo je šel spet vasovat. Mami Podlipnici se je kar zazdelo, da je prišel zavoljo Milke. Ej, mame poznajo zaljubljenca. Čeprav oni mislijo, da je vse skrito, je vendar marsikaj očito. Milka je bila zopet pri vezenju prta. Miheja je zmoglo pa je vprašal:

„Ali že za balo pripravljáš?“

Veselo se je nasmehala Milka in dejala: „Oh, kje je še bala! Saj mi pravijo še otrok. Če bi se poročila, bi morala zapustiti ateja in mamu. Tega pa nočem.“

„In če bi prišel lep, postaven fant in te vprašal, če ga hočeš za moža, kaj bi odgovorila?“

„Vprašaj ateja in mamu pa boš videl, da me ne pustijo od doma, bi mu rekla.“

„Kaj pa če bi starši uvideli, da je prav, če se s tem fantom poročiš, kaj potem?“

„Morda bi poslušala starše in se vdala.“ Zamislila se je ob besedah, gledala čez Dravo ter dejala: „Če bi bil še kje na svetu dom ob Dravi kot je naš, poln sonca, lepote in veselja, potem bi šla od doma, sicer pa ne.“

Fantu je zasijalo oko: „Pri nas bi bilo tako kot si želiš. V kotu med Dravo in Bistrico stoji hiša. Lepo je, cvetja je dovolj; nova gospodinja bi ga pa še prinesla s seboj. Tako rad imam rožmarin, roženkravt, nagelj in druge rože. Ali imate pri vas kaj rož?“

„Poglejva jih,“ je veselo dejala Milka, ki je imela pri hiši skrbeti za cvetice. Z lesenega hodnika se je osipal slap nageljnove, rožmarin je v košatih vejicah kipel navzgor, vmes pa so se bohotile rdeče pelargonije.

„Če bi jaz imel tak nagelj, to bi bil vesel!“

„Vrščike dam, da jih doma nasadite,

drugo leto bo že polno cvetja tudi pri vas.“

Ni ga prav razumela ljuba Milka. Nedolžna lilija je še in on mora za vsako ceno ta najlepši cvet presaditi v svoj dom. Odšel je brez šopka in ne da bi rekel besedico o ženitvi — domov. „Počasi je bolj gotovo,“ si je mislil. Mami, modri, preudarni ženi je zaupal svojo skrb.

Kar sredi tedna se je Mlinarica odpravila v Glinje. Sem in tja so govorili precej časa, šele potem je vprašala starše, če bi Milko dali na Bistrico.

Oče in mati sta že malce na to mislila. Podlipnik je spregovoril: „Nama bi bilo prav, le mlada je še in njo moramo tudi vprašati.“

Mama sama je šla k Milki, da je Mlinarica prišla vprašat, če bi vzela Miheja za moža. Zardela je Milka povedala oči ter dejala: „Mama, vi povejte, ali naj grem na mlin.“

Težko je bilo mami svetovati. Najmlajša hči, ki ji je posebno prirasla k srcu, naj gre prva od hiše! In bremena, bremena! A morda ne bo zlepa kdo spet vprašal po njej. Na dobro, pošteno hišo bo prišla, če gre na Bistrico. „Bi pa šla,“ je po daljšem premisleku rekla mama. „Premisliš si še lahko. Zdaj pa pridi v hišo, da te mlinarica vidi.“

Mati Mlinarica je prijazno vprašala: „Boš prišla k nam?“

„Čisto se nisem še odločila, v nedeljo naj pride Mihej vprašat.“

(Dalje prihodnjič)